



Monumentnummer*: 520214

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 december 2001
Kadaster deel/nr: 82972/98

*Monumentnaam***

De Worp

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Veessen	Heerde	Gelderland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
IJsseldijk	93		8194 LC	Veessen		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Heerde	N			1210

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

BOERDERIJ 'De Worp', gebouwd derde kwart 19de eeuw.

De T-boerderij met bijschuur is westelijk van de IJsseldijk in het buitengebied van Veessen gelegen. De vrijliggende boerderij is met de markante voorgevel gekeerd naar de IJsseldijk en door een diepe voortuin waarin een beuk, hiervan gescheiden. Tuinaanleg en de twee schuren achter op het erf vallen niet onder de rijksbescherming.

Omschrijving

De boerderij met aangebouwde bijschuur is gebouwd op een samengestelde plattegrond van twee naast elkaar gelegen, maar ten opzichte van elkaar verschoven, rechthoeken. Een tussenlid verbindt de voorgevel van de bijschuur met de achtergevel van het voorhuis van het hoofdgebouw.

De gevels zijn opgetrokken in baksteen (kruisverband). Het voorhuis wordt gedekt door een afgeplat schilddak belegd met Oegstgeesterpannen met zinken afdekking op de kepers. Op het afgeplatte dak bevinden zich twee schoorstenen; de bakgoot boven de gepleisterde omlopende kroonlijst, rust op gesneden klossen. In het linker



dakschild komen twee dakraampjes voor; in het rechter is een dakkapel met mastiek belegd, aanwezig. Op het afgewolfde dak van het achterhuis is riet aangebracht. Het afgewolfde schilddak van de bijschuur is voorzien van gesmoorde opnieuw verbeterde en oud Hollandse pan met ronde hoekkepers. Op beide daken is aan de achterzijde een uilebord aangebracht.

Ter bevordering van de duidelijkheid van de beschrijving worden beide bouwdelen, achtereenvolgens voorhuis en bijschuur, los van elkaar beschreven.

De VOORGEVEL bevat vijf vensterassen en wordt gedomineerd door een gepleisterde Vlaamse gevel in de middenas waarin zich begane gronds een portiek bevindt en op de verdieping een inpandig balkon. De hoeken van deze gevel die in het dakvlak ingrijpt, zijn voorzien van casementen en ondersteunen boven een fronton met daarin een medaillon. De zijkanten zijn gecementeerd. De dubbele voordeur met glaspaneel is voorzien van een rijk uitgevoerd deurrooster, onder een enkelruits bovenlicht. Het portiek wordt afgesloten door een 1½ steens boog. Dubbele tweeruits balkondeuren sluiten aan op het balkon met oorspronkelijk gietijzeren balkonhekje.

Ter weerszijden van de middenas komen twee vensterassen met schuiframen 2x(1+2) en getoogde bovenlichten voor. Elk venster bevat opgeklampte luiken, een gecementeerde ledorpel en 1½ steens boog. Geheel rechts bevinden zich twee kleine kelder ventilatieroosters in de gecementeerde plint.

De LINKER ZIJGEVEL wordt door de aanwezigheid van het tussenlid in tweeën gedeeld. De zijgevel van het voorhuis bevat twee vensters met luiken van het type in de voorgevel en in het midden is een moderne deur onder een getoogd bovenlicht, onder een door gesneden consoles ondersteunde luifel, geplaatst. Boven het linker venster komt in de hoek met het tussenlid een klein stolpraam in de daklijst voor. De zijgevel van het achterhuis bevat drie betonnen stalramen, een door een raam van de hoek gescheiden getoogde staldeur onder een rollaag en geheel rechts in de hoek met het tussenlid een getoogd gietijzeren stalraam op een gecementeerde dorpel.

In de middenas van de ACHTERGEVEL een moderne schuifdeur die wordt geflankeerd door een getoogd vierruits raam geklemd tussen een steens boog en een gecementeerde lekdorpel. Op de hoeken van de gevel zijn staldeuren met kraalprofiel delen geplaatst onder een rollaag. Links van de rechter staldeur een later aangebracht betonnen stalraam. De gevel wordt door een tegen de dakrand grenzend luik met dubbele deuren beëindigd.

De RECHTER ZIJGEVEL bevat links in het voorhuis boven twee kelderramen twee beluikte vensters van het standaardtype. In de gevel van het achterhuis komt rechts een ossekopraampje voor en vervolgens vijf getoogde gietijzeren (3x2-ruits) stalramen, alle geplaatst onder een rollaag en rustend op een gecementeerde lekdorpel.

De VOORGEVEL van de bijschuur zet zich met de kroonlijst ononderbroken over de gevel van het tussenlid naar het achterhuis van het hoofdgebouw voort. Geheel links onder de schuine zijde van het schilddak is een gietijzeren meerruits raampje van het type kerkraam geplaatst. Twee 3x(1+2) schuiframen met planken luiken (messing en groef) flankeren een opgeklampte deur op hardstenen dorpel. Het bovenlicht op een geprofileerd kalf, bevat snijwerk in de vorm van een ellips. De vensters en de deur worden door een 1½ steens strek ontlast. Rechts in de hoek bevindt zich een kraalschroten deur op hardsteen dorpel met zijlicht, afgesloten door een rollaag.

De LINKER ZIJGEVEL grenst aan de mestvaalt, die van het pad wordt gescheiden door een laag steens muurtje. De gevel bevat drie mestdeurtjes onder een rollaag. Drie van de vier hier voorkomende getoogde stal(steeke)raampjes (3x3) bevinden zich boven de deurtjes. Rechts voor de moderne deuren naar de melkkamer bevindt zich een z.g.



gietijzeren 'ossekopraampje'. De raampjes zijn gevat tussen een rollaag en een gecementeerde lekdorpel. In het met opnieuw verbeterde hollandse pan gedekte dak zijn diverse ventilatiepannen opgenomen. Een mastgoot verzorgt de afvoer van hemelwater.

De ACHTERGEVEL wordt door getoogde dubbele deeldeuren met daarboven een zolderluik symmetrisch ingedeeld. De rechtervleugel is van een onderdeur voorzien. Ter weerszijden van de onder een 1½ steense boog geplaatste deuren komt een gietijzeren (2x3) stalraampje voor onder een getoogde rollaag en lekdorpel. Op de hoeken zijn onder een steens strek, staldeurtjes met kraalprofiel delen gesteld. Muurankers geven de verdiepingsvloer en de plaats van de hilde in de stal aan. Op de windveer van het hier met riet afgewolfde dak liggen schubvorsten; op de top van het uilebord staat een makelaar. De RECHTER ZIJGEVEL ligt tegenover de linker zijgevel van het aangrenzende achterhuis van het hoofdgebouw. In de gevel komen drie in de muur ingezaagde ossekopraampjes op een gecementeerde dorpel voor. Het dakvlak is hier belegd met Tuile du nordpannen met platte en ronde wel. De achtergevel van het tussenlid bevat een rondvenster met een gietijzeren raampje, omgord door een rollaag en een klein raampje.

In het INTERIEUR dat nauwelijks wijzigingen in de ruimtelijke indeling heeft ondergaan, zijn enkele waardevolle onderdelen gespaard gebleven. De centrale gang, voorzien van betegelde vloer, bordestrap met fraai gesneden trappaal en stucplafond (perkljst), leidt naar het achterhuis waarin tegenwoordig gedeeltelijk een moderne badkamer is geplaatst. Links van de gang bevindt zich de voorkamer en (voormalige) keuken; rechts twee kamers waarvan een de 'mooie' kamer met stucplafond en marmeren schouw. De paneeldeuren zijn grotendeels bewaard gebleven. Het achterhuis telt vijf ankerbalkgebinten en roostergrup. De bijschuur bezit drie ankerbalkgebinten en bevat in het voorste gedeelte (oorspronkelijk) de keuken met schouw balk en granito aanrecht.

Waardering

BOERDERIJ, gebouwd derde kwart van de 19de eeuw.

- Van architectuurhistorisch waarde vanwege het goede voorbeeld van een in hoofdvorm in in- en exterieur gaaf bewaarde hallehuis-boerderij met aangrenzende schuur. Het voorhuis is van een bijzonder type en bezit stedelijke allure vanwege zijn omvang en het door de Vlaamse gevel bepaalde, voorname voorkomen.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de vrije ligging in het landschap achter de dijk langs de IJssel. De boerderij speelt daarin een beeldbepalende rol.
- Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de typologische ontwikkeling van de boerderij in de tweede helft van de 19de eeuw.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)